

POSTANOWIENIE

16 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

na posiedzeniu niejawnym 16 maja 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa syndyka masy upadłości P. spółki akcyjnej w upadłości
likwidacyjnej w D.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 21 września 2023 r., VII AGa 385/21,,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz syndyka masy upadłości P. spółki akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w D. kwotę 12 500 (dwanaście tysięcy pięćset) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanej do dnia zapłaty.**

(M.M.)

UZASADNIENIE

Od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 21 września 2023 r. zmieniającego częściowo wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 21 stycznia

2021 r. w sprawie z powództwa syndyka masy upadłości P. spółka akcyjna w upadłości likwidacyjnej w D. przeciwko Bank spółka akcyjna w W. o zapłatę i ustalenie, strona pozwana wniosła skargę kasacyjną.

Skarżąca wskazała, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni art. 499 k.c. w zw. z art. 498 § 1 i 2 k.c., budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398 § 1 pkt 2 k.p.c.). Ponadto występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c.), sprowadzające się do odpowiedzi na pytanie czy wynikający z art. 4 ust. 3 zd. 2 Traktatu o Unii Europejskiej w zw. z art. 288 (dawny art. 249) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej obowiązek wykładni prawa krajowego w świetle celu dyrektywy oznacza, że:

- sąd krajowy może uznać, że przedsiębiorca był zobowiązany do zachowania zgodnego z dyspozycją normy wynikającej z nieimplementowanej dyrektywy, bez wskazania konkretnych przepisów prawa krajowego, których interpretacja pozwalałaby na uznanie, że wynika z nich obowiązek zachowania (podjęcia określonych, konkretnych działań) wskazany w tej dyrektywie;

- przedsiębiorca może być zobowiązany do zachowania zgodnego z dyspozycją normy wynikającej z nieimplementowanej dyrektywy, w oparciu o „kodeksowe klauzule generalne” albo jedynie ogólny przepis przewidujący obowiązek zachowania zgodnego z zasadami współżycia społecznego (art. 353¹ k.c.).

Strona pozwana wskazała również na zagadnienie, czy w stanie prawnym przed 30 czerwca 2022 r., tj. przed wejściem w życie ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, wniosek o zawezwanie do próby ugodowej dotyczący zapłaty określonej kwoty i wskazujący wprost, że żądana kwota stanowi odszkodowanie w reżimie deliktowym (art. 415 k.c.). mógł doprowadzić – na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 8 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw do przerwania biegu terminu przedawnienia roszczenia

o zapłatę tej samej kwoty, ale z innej podstawy prawnej, tj. tytułem zwrotu nienależnego świadczenia (art. 410 k.c.)?

Strona pozwana wskazała również, że istnieje potrzeba wykładni art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 8 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w odniesieniu do tego, czy wszczęcie przez wierzyciela postępowania pojednawczego przewidzianego w art. 185 k.p.c. w stanie prawnym przed 30 czerwca 2022 r., czyli przed wejściem w życie tej ustawy, przerywało bieg przedawnienia roszczenia, a jeśli tak, czy przerwa biegu przedawnienia zależy od tego, czy wierzyciel, mając na względzie zachowanie dłużnika, mógł rozsądnie ocenić, że postępowanie pojednawcze doprowadzi do zawarcia ugody.

Skarżący w wskazał też, że w części skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398¹ § 1 pkt 4 k.p.c.), gdyż Sąd Apelacyjny zasądził oczywiście bezzasadnie odsetki ustawowe w kwocie wskazanej w skardze.

Strona pozwana wniosła o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie w tej części do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżącego obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie ilości przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie

w każdej sprawie skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest przecież jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa, przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Istotność problemu prawnego wyraża się w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Natomiast powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Z kolei powołując się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), strona powinna przedstawić stosowną argumentację

prawną zmierzającą do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia wskazanych przez nią przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego wyroku oraz podstaw kasacyjnych (zob. m.in. postanowienia SN z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono, że standard informacyjny spoczywający na podmiotach oferujących instrumenty finansowe jest determinowany przez akty prawa unijnego, obowiązującą wtedy Dyrektywę 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz wykonawczą wobec niej Dyrektywę 2006/73/WE. Akty te miały za cel ochronę inwestorów, wynika z nich m.in. obowiązek udzielania klientom rzetelnych, niebudzących wątpliwości i niewprowadzających w błąd informacji dotyczących instrumentów finansowych i proponowanych strategii inwestycyjnych, przy czym informacje te powinny obejmować stosowne wytyczne oraz ostrzeżenia o ryzyku. Informacje te powinny być skonstruowane tak, aby potencjalni klienci mogli zrozumieć charakter i ryzyko związane z oferowanym instrumentem finansowym i podjąć świadome decyzje; powinny być ponadto przekazywane w ujednoliconym formacie (art. 19 ust. 3 Dyrektywy 2004/39/WE). W judykaturze Sądu Najwyższego dotyczącej umów opcji walutowych za utrwalone można uznać stanowisko, że postanowienia dyrektywy 2004/39/WE powinny stanowić wykładnik standardu powinności informacyjnych banku w zakresie ryzyka kontraktowego w odniesieniu do terminowych operacji finansowych (art. 5 ust. 2 pkt 4 pr. bank.), w tym opcji walutowych, także przed jej wdrożeniem (zob. wyroki SN: z dnia 16 lutego 2012 r., IV CSK 225/11, OSNC 2012, Nr 9, poz. 105; z 5 października 2012 r., IV CSK 166/12; z 19 września 2013 r., I CSK 651/12; z 8 września 2017 r., II CSK 845/16; z 16 marca 2018 r., IV CSK 250/17; z 22 czerwca 2023 r., II CSKP 969/22, postanowienia SN z 21 listopada 2022 r., I CSK 2665/22; z 28 lipca 2023 r. I CSK 4280/22).

Odnosząc się do trzeciego zagadnienia na uwadze należy mieć to, że Sąd może uwzględnić żądanie także na innej podstawie prawnej niż wskazanej przez powoda, jeżeli tylko nie wykracza poza ramy faktyczne określone w pozwie (wyrok SN z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CSK 220/10).

Zatem przedstawione przez skarżącą kwestie nie odzwierciedlają istotnych zagadnień prawnych. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen przedstawionego problemu oraz na to, że przepisy dotyczące tej kwestii nie doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Zagadnienia przedstawione przez skarżącą nie mają charakteru nowości i były już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (wyroki SN: z 19 września 2013 r., I CSK 651/12; z 8 września 2017 r. II CSK 845/16).

Przedstawiony Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne czy potrzeba wykładni przepisów muszą mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie sprawy do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne czy potrzeba wykładni powinny mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – rozstrzygnięcie uzyskiwało walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw. W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny nie podzielił zgłoszonego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia i rozstrzygnął, że złożenie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej przerwało bieg przedawnienia roszczenia powoda. Zatem przedstawionej przez skarżącą okoliczności Sąd Najwyższy nie mógłby uwzględnić przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej (postanowienie SN z 4 sierpnia 2003 r., III CK 120/03), gdyż brak związku pomiędzy przedstawionym zagadnieniem prawnym a tym, że sąd drugiej instancji nie uwzględnił zarzutu potrącenia.

Odnosząc się do ostatniej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należy wskazać, że treść uzasadnienia wniosku o jej przyjęcie nie przekonuje o oczywistej zasadności wniesionej skargi. Okoliczności wskazane przez skarżącą nie usprawiedliwiają takiej oceny zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy nie dopatrywał się rażącego naruszenia powołanych przepisów,

widocznego *prima facie*. Brak jest jakichkolwiek podstaw, aby twierdzić, że w niniejszej sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa.

Wobec powyższego nie można uznać, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania rozstrzygnięto stosownie do art. 98 § 1 i 3 i art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

(r.g.)

[ms]